

przystało na geografa. Zostały omówione pielgrzymki w chrześcijaństwie, islamie, buddyzmie, hinduizmie, judaizmie i innych religiach. Do najważniejszych centrów pątniczych w chrześcijaństwie należy w Europie, obok Watykanu (Rzymu), Częstochowa-Jasna Góra, Lourdes i Fatima. Niewątpliwie ożywienie migracji pielgrzymkowych we współczesnym świecie nastąpiło na skutek licznych podróży pielgrzymich Jana Pawła II. Na podstawie obserwacji kierunków migracji wynikających z motywów religijnych i rozmieszczenia ośrodków docelowych tych wędrówek Autor wyodrębnił na świecie 11 wyraźnie zaznaczających się głównych makroregionów pielgrzymkowych. Makroregion Europa obejmuje takie ośrodki, jak: Rzym, Lourdes, Częstochowa, Monserrat, Santiago de Compostela, Fatima, Knock, Mariazell, Altötting, Asyż, Niepokalanów, Padwa, Kalwaria Zebrzydowska, Einsiedeln, Góra Athos, Zagorsk. Liczne wykresy i mapy, w technice grafiki białoczarnej, ilustrują omawiane kwestie. Praca użyteczna i pouczająca dla duszpasterzy i liturgistów, może pełnić rolę informatora na temat pielgrzymek i turystyki religijnej w świecie.

Kraków

KS. JERZY CHMIEL

Polskie śpiewy religijne społeczności katolickich. Studia i materiały, t. I, pod red. B. Bartkowskiego, przy współpracy K. Mrowca i J. Stęszewskiego (TN KUL, Źródła i monografie 117), Lublin 1990, ss. 400.

Instytut Muzykologii Kościelnej KUL rozpoczął w r. 1970 żmudną pracę zbierania pieśni religijnych w Polsce, śpiewanych przy różnorodnych religijnych okazjach (kościół, obrzędy pogrzebowe, kolędowe, wesela). W rezultacie 13-letniej pracy inwentaryzacyjnej (1970—1982) przeprowadzono badania na terenie 179 parafii należących do prawie wszystkich polskich diecezji i w jednej polskiej parafii w Chicago, nagrano 13 991 pozycji i zapisano ok. 4000 stron informacji towarzyszących. Książka dzieli się na dwie części: w pierwszej, informacyjnej zostały podane założenia edytorskie i dokumentacja historyczna materiału (J. Stęszewski, ks. B. Bartkowski, ks. K. Mrowiec, J. Bartmiński). W części drugiej pomieszczono materiały muzyczne: śpiewy kościelne i pozakościelne. Przewiduje się wydanie 8 woluminów. Trzeba pogratulować wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego opus canticum religiosarum Poloniae — przede wszystkim Instytutowi Muzykologii Kościelnej KUL — i życzyć, abyśmy nie czekali zbyt długo na pozostałe tomy.

Kraków

KS. JERZY CHMIEL

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY

ANALECTA CRACOVIENSIA

1989—1990, t. XXI—XXII

Brzegowy T., ks., *Teofania kultu Syjonu*, 155—168; o. Dąbek T., OSB *Eucharystia i Duch Święty*. Więź teologiczno-biblijna, 179—202; Pindel R., ks., *Współtwórczy charakter Wieczery Pańskiej według I Listu do Koryntian*, 271—284.

ATENEUM KAPLAŃSKIE

1990, t. 115, z. 1

Hareźga St., ks., *Rola Słowa Bożego i Eucharystii w życiu chrześcijanina według Apokalipsy św. Jana*, 17—24; Romaniuk K., bp, *Bibliстыka ostatniego ćwierćwiecza*, 3—16; Starowieyski M., ks., *Egzegeza Ojców Kościoła*, 25—47.

COLLECTANEA THEOLOGICA

1989, z. 4

Brzegowy T., ks., *Jerozolima — stolica Pomazańca Pańskiego w świetle Psalmów*, 15—40; Romaniuk K., bp, *Jezus i jawnogrzesznica (J 7,53—8,11)*, 5—14.

1990, z. 1

Karwacki R., ks., *Nowa Pięćdziesiątnica*, 15—20; Romaniuk K., bp, *O naśladowaniu Jezusa (Mt 8,18-22; Łk 9,57-60)*, 18—22.

1990, z. 2

Chrostowski W., ks., *Błogosławieństwa w Starym Testamencie*, 67—74; Krajewski St., *Błogosławieństwa w judaizmie*, 74—76; Loska T., SJ, *Pismo święte w katechizacji dzieci przedszkolnych*, 81—87.

1990, z. 3

Chrostowski W., ks., *Zasadnicze aspekty reorientacji Kościoła wobec Żydów i judaizmu*, 19—30; Czajkowski M., ks., *Co to znaczy, że Jezus jest Żydem?* 31—42; Józwiak E. — Kuśmirek A., *Dialog chrześcijańsko-żydowski. Wybrana bibliografia polskojęzyczna 1962—1989*, 113—118; Krajewski St., *Ziemia Izraela w świadomości żydowskiej*, 43—60; Rubinkiewicz R., SDB, *Żydzi i judaizm w nauczaniu Jana Pawła II*, 11—18.

1990, z. 4

Chrostowski W., ks., *Rachunek sumienia Ludu Bożego na przykładzie Ne 9,6-37*, 5—18; Gołębiowski M., ks., *Greckie i łacińskie tłumaczenia Psalterza*, 19—44.

1991, z. 1

Chrostowski W., ks., *Ewolucja tekstu świętego na przykładzie targumicznej wersji Ez 16*, 63—80; Frankemölle H., *Pierwotne chrześcijaństwo jako zreformowany judaizm? Jezus i Paweł jako Żydzi*, 5—22; Horak T., ks., *Teologia wiary w Liście do Hebrajczyków*, 49—62.

1991, z. 2

Chrostowski W., ks., *Palestyńskie targumy Pięcioksięgu*, 33—46; tenże, *Stanislas Lyonnet SJ (23 VIII 1902 — 8 VI 1986)*, 175—178; Frankemölle H., *Apostoł Paweł i jego interpretacja śmierci Jezusa Chrystusa*, 5—16; Horak T., ks., *Eklezjologia Listu do Hebrajczyków. Szkic teologiczny*, 17—32.

COMMUNIO

1988, z. 5

Gnilka J., ks., *„Błogosławieni czystego serca”*, 39—46; Maldonado L., *Liturgiczno-sakramentalna interpretacja szóstego przykazania*, 58—65; Nadolski B., TChr, *Czystość serca a liturgia*, 66—75; Siraci A., OCD, *O chrystologiczne odczytanie szóstego przykazania*, 45—57.

1989, 2

Alves M.I., *Sens cierpienia w Nowym Testamencie*, 17—27; Haag E., *Sens cierpienia w Starym Testamencie*, 3—16.

1989, z. 5

Alves M.I., „*Pokój mój daję wam*” (J 14,27), 20—26; Gnilka J., ks., „*Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój*”, 3—9; Lage Fr., *Pokój w kontekście ewangelicznego posłania*, 27—37; Lohfink N., „*Święta wojna*” i „*klątwa*” w Biblii, 10—20.

1989, z. 6

van Calster St., *Cuda biblijne* (Kilka refleksji pastoralnych i homiletycznych), 118—119; de la Potterie I., SJ, *Cudowne rozmnożenie chleba — Jego sens i znaczenie w życiu Jezusa*, 58—73; Stock K., SJ, *Znaki mocy Jezusa w świadectwie ewangelii synoptycznych*, 45—57; Sullivan A., SJ, *Uzdrowienia charyzmatyczne*, 101—106.

1990, z. 1

Fessard G., *Błuznierstwo przeciw Duchowi Świętemu*, 68—80; Sicari A., „*Kto może odpuszczać grzechy?*”, 16—21.

1990, z. 2

Nichols A., OP, *Obrazy Izraela*, 30—47.

1990, z. 3

Bartnik Cz., ks., „*Szoah*” w teologii chrześcijańskiej, 86—192; Carreira das Neves J., *Zło w Biblii*, 3—10; Convoy Ch., MSC, *Problem zła w Starym Testamencie*, 11—21; Hoffmann N., *Ukrzyżowany Chrystus a zło w świecie*, 44—58.

1990, z. 4

di Mpas Londe B., SJ, *Kultura afrykańska wobec Ewangelii*, 62—86; Waldstein M., *Miśja Jezusa i Jego uczniów w Ewangelii Janowej*, 3—23.

1990, z. 5

Lourenco J., OFM, „*Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości*” (Mt 5,6), 3—17.

1991, z. 1

Rebič A., *Wiara w zmartwychwstanie w Starym Testamencie*, 10—19.

1991, z. 3

Manns F., *Sekty żydowskie u progu Nowego Testamentu*, 5—18.

1991, z. 4

Ravasi G., *W cieniu drzewa poznania dobra i zła. Uwagi hermeneutyczne do Rdz 2-3*, 3—13.

1991, z. 5

de Andia I., *Bóg wszelkiej pociechy. Pociecha filozofii a pocieszenie profetyczne*, 93—112.

1991, z. 6

Horn St., *Piotrowe postannictwo Kościoła Rzymskiego. Aspekty biblijne i patrystyczne*, 48—55; Łach J., ks., *Formuła „Tyś jest Chrystus” w Mk 8,24*, 34—47; Ratzinger J., kard., *Prymat Piotra a jedność Kościoła*, 3—17; Settimio Cipriani, *Postać Piotra w Nowym Testamencie*, 18—33.

CZĘSTOCHOWSKIE STUDIA TEOLOGICZNE

1987—1988, t. XV—XVI

Chłąd St., ks., *Charyzmaty tajemniczego impulsu i charyzmaty urzędu*, 19—30; Gryglewicz F., ks., *Pierwszy cud Jezusa (J 2,1-11)*, 7—18; Grzybek Śt., ks., *Wpływ lektury Pi-*

sma świętego na formację religijną rodziny, 181—192; Tronina A., ks., *Kananejski „cykl Baala” według tradycji z Ugarit*, 31—54.

1989—1990, t., XVII—XVIII

Chłąd St., ks., *Chrystus wobec Kościołów (Ap 2-3)*, 7—14; tenże, *Ważniejsze aspekty angelologii biblijnej*, 15—22; Kubiś A., ks., *Książd Profesor zwyczajny dr hab. Stanisław Grzybek w Krakowskim Wydziale Teologicznym*, 219—228; Michalska A., *Teologiczne znaczenie Izajasza 7,14*, 79—90; Nowak D., ks., *Los potępionych w Apokalipsie św. Jana*, 23—42; Włodarczyk St., ks., *Zasadnicze kierunki badań biblijnych ks. prof. Stanisława Grzybka*, 229—232; tenże, *Zwiastowanie — Kalwaria szczególnym doświadczeniem wiary Maryi*, 43—46.

ROCZNIKI TEOLOGICZNO-KANONICZNE KUL

1985, t. XXXII, z. 1

Arndt M., OFM, *Przymierze Boga z Izraelem w tradycjach Pięcioksięgu*, 5—16; Homerski J., ks., *Syn Człowieczy w wizji proroka Daniela (Dn 7,13-14)*, 47—61; Kudasiewicz J., ks., *Łukasz — Ewangelista historii zbawienia*, 75—98; Langkammer H., OFM, *List św. Judy i II List św. Piotra oraz ich znaczenie dla kontynuacji doktryny apostoelskiej*, 109—122; Rubinkiewicz R., SDB, *Ukrzyżowanie Jezusa w świetle 4 QpNa I 1—12 i zwoju świętyńi 64,6-13*, 63—74; Stachowiak L., ks., *Groźby Tritoizajasza dla odstępców i obietnica dla gorliwych (Iz 65,1-25)*, 33—45; Szewciw A., ks., *Teologiczne aspekty starotestamentalnego postuszeństwa*, 123—134; Szłaga J., ks., *Cuda Jezusa w świetle najstarszego kerygmatu apostoelskiego (Dz 2,22)*, 94—108; Tronina A., ks., *Psalm Mojżesza (Pwt 33,2-5; 2Ib,26-29)*, 19—32.

1985, t. XXXII, z. 2

Dola T., ks., *Rozwój interpretacji formuły „zmartwychwstał dnia trzeciego”*, 51—66; Homerski J., ks., *Poszukiwanie Boga w rozumieniu proroków Starego Testamentu*, 117—132; Skawiński K., ks., *Ku historiozbowczej wizji zmartwychwstania Jezusa. Pojęcie zmartwychwstania w ujęciu ks. Edwarda Kopcia*, 39—40; Teklak Cz., OFM, *Józef Flawiusz — świadek historyczności Jezusa z Nazaretu*, 67—76.

1985, t. XXXII, z. 3

Nagórny J., ks., *Kazanie na górze (Mt 5-7) jako moralne orędzie Nowego Przymierza*, 5—20; Rosik S., ks., *Grzech w świetle przesłanek biblijnych*, 57—78.

1986, t. XXXIII, z. 1

Arndt M., OFM, *Przymierze noachickie jako przykład koncepcji przymierza w tradycji kapłańskiej (P)*, 5—21; Flis J., ks., *Antydemoniczne praktyki starożytnego Egiptu*, 117—129; Homerski J., ks., *Powołanie i jego rola w formacji religijnej ludu Starego Testamentu*, 37—46; Jasiński A., OFM, *Ajon w Nowym Testamencie*, 79—99; Kudasiewicz J., ks., *Jezus historii — Chrystus wiary. Aktualny stan debaty*, 52—68; Langkammer H., OFM, *Z zagadnień etyki Ewangelii według św. Jana*, 69—79; Ordon H., SDB, *Cezarejska katecheza Piotra (Dz 10,34-43)*, 101—115; Stachowiak L., ks., *Książę Pokoju (Iz 8,23—9,6)*, 23—35; Szwarz U., *Sens wyrażenia haddābār hazzeh w księdze Jeremiasza*, 47—52.

1986, t. XXXIII, z. 2

Góźdz K., ks., *Eschatologia w wydarzeniu Jezusa Chrystusa*, 121—132.

1986, t. XXXIII, z. 3

Nagórny J., ks., *Kapłan — sługa Nowego Testamentu*, 73—91.

1987, t. XXXIV, z. 1

Bielecki St., ks., *Rz 13,1-7 w kontekście historii zbawienia*, 47—56; Homerski J., ks., *Dzień Pański u proroka Malachiasza*, 13—25; Langkammer H., OFM, *Podstawy biblij-*

ne chrześcijańskiej duchowości odpoczynku, 57—71; Ordon H., SDS, *Ostatnie przemówienie zmartwychwstałego Chrystusa (Łk 24,44-49)*, 87—99; Stachowiak L., ks., *Spoleczność Boga po powrocie z niewoli (Iz 56,1-12)*, 5—12; Szier B., *Polska bibliografia biblijna za rok 1985/86*, 107—115; Szwarz U., *Sens wersetu Iz 6,10b w świetle wypowiedzi synoptyków*, 39—46; Szłaga J., bp, *Die Eschatologie des Briefes au die Hebräer*, 73—85; Tronina A., ks., *Teofania w burzy (Ps 18,8-16)*, 27—37.

1987, t. XXXIV, z. 6

Dyl J., SAC, *Biblia i komentarze biblijne wydrukowane w oficynach polskich w latach ok. 1475—1550*, 5—25; Narecki Zb., *Modlitwa w dziele ewangelizacji parafialnej*, 49—65.

1988, XXXV, z. 1

Homerski J., ks., *Maryja Matka Chrystusa w świetle tekstów Starego Testamentu*; Langkammer H., OFM, *Maryja Matka Zbawiciela*; Mielcarek K., *Problematyka literacko-historyczna Łk 4,16-30*; Potocki St., ks., *Proces formacji mądrościowej w ujęciu Prz 1-9*; Stachowiak L., ks., *Rzeczy „dawne” i rzeczy „nowe” w wypowiedziach Deuteroizajasza*; Szymik S., MSF, *Struktura literacka mowy świętego Szczepana (Dz 7,2-53)*; Szwarz U., *Ubodzy w przepowiedaniach proroka Amosa (Am 2,6b-7a; 4,1b; 5,11a.12b i 8,4.6)*.

1988, t. XXXV, z. 3

Dziuba Fr., ks., *Pismo święte w twórczości teologiczno-moralnej Jana Azora SJ (1536—1603)*; Nagórny J., ks., *Poszukiwania w zakresie etyki Nowego Testamentu*.

1989, t. XXXVI, z. 1

Homerski J., ks., *Nehemiasz — świecki reformator religijny*, 17—28; Kudasiewicz J., ks., *Kult Ojca w Duchu i Prawdzie (J 4,23)*, 61—71; Langkammer H., OFM, *Ewangelia Łukasza — Ewangelią o Zbawicielu i powszechnym zbawieniu*, 43—59; Szier B., *Polska bibliografia biblijna za rok 1987/88*, 73—84; Szwarz U., *Kompozycja literacka Sdz 1*, 5—15; Tronina A., ks., *Kananejskie tło Psalmu 29*, 29—42.

Kraków

zestawił KS. TADEUSZ MATRAS

KSIAŻKI NADEŚLANE DO REDAKCJI

WYDAWNICTWO TOWARZYSTWA NAUKOWEGO KUL-u
20 950 Lublin, Aleje Raławickie 14

1. *Biblia w nauczaniu chrześcijańskim*. Praca zbiorowa pod redakcją ks. J. Kudasiewicza. Lublin 1991, s. 412.
2. *Księga Izajasza*. Pismo świętego Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych. Tłumaczenie, wstęp i komentarz ks. L. Stachowiak. Lublin 1991, s. 293 (Biblia Lubelska)
3. Ricardo Blazquez, *Wspólnoty neokatechumenalne*. Ocena teologiczna. Przekł. zbiorowy. Lublin 1989, s. 70
4. *Studia Liturgiczne*, t. VI pod redakcją ks. J.J. Kopecia CP. Lublin 1990, s. 354
5. *Vox Patrum*. Antyk chrześcijański. Praca zbiorowa pod redakcją ks. St. Langosza, z. 15, Lublin 1989, s. 1151.
6. Wielgos Stanisław ks., *Badania nad Biblią w starożytności i w średniowieczu*. Lublin 1990, s. 410